

Granskning av regionstyrelsens uppsikt samt regionala utvecklingsnämndens beredning inom området

Region Norrbotten

Januari 2021

Projektledare Erik Jansen, certifierad kommunal revisor

Projektmedarbetare Nikolina Djurovic

Kvalitetssäkrare Bo Rehnberg, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Norrbotten genomfört en granskning av regionstyrelsens uppsikt samt regionala utvecklingsnämndens beredning inom området. Granskningens syfte har varit att bedöma om regionstyrelsens uppsikt sker på ett ändamålsenligt sätt samt med tillräcklig intern kontroll. Vidare har syftet varit att bedöma om regionala utvecklingsnämndens beredning inom området sker på ett ändamålsenligt sätt.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionstyrelsens uppsikt sker på ett *inte helt* ändamålsenligt sätt samt med en *inte helt* tillräcklig intern kontroll.

Vidare är vår bedömning att regionala utvecklingsnämndens beredning inom området sker på ett *i allt väsentligt* ändamålsenligt sätt.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
1. Har regionstyrelsen fastställt en plan för hur den ska fullgöra sin uppsikt? Sker rapportering enligt direktiv?	Delvis	
2. Är dialog och kommunikation mellan regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden formaliserad?	Delvis	
3. Begär regionstyrelsen upplysningar från regionens samlade verksamhet och kontrolleras vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?	Delvis	
4. Genomför regionstyrelsen en årlig prövning för regional verksamhet som bedrivs genom aktiebolag? <i>Fokus på rådande personunion mellan RS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9, samt styrelsens följsamhet till reglementet i övrigt.</i>	Ja	
5. Lämnar regionstyrelsen årligen en heltäckande rapportering till fullmäktige från regionens samlade verksamhet?	Delvis	

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Att Regionstyrelsen erhåller de anmälningsärenden som denne skall erhålla utifrån fullmäktiges styrning.

- Att Regionstyrelsen vidtar åtgärder i syfte att säkerställa att all prövning utifrån kommunallagen 6:9 sker i enlighet med den tidsram som fullmäktige beslutat om i styrelsens reglemente.
- Att både Regionstyrelsen samt Regionala Utvecklingsnämnden vidtar aktiva åtgärder i syfte att säkerställa att det sker en tydlig prövning av jäv när prövning skall ske av sådan verksamhet där ledamöter i styrelse och nämnd tillika har ett engagemang.
- Att Regionstyrelsen snarast vidtar åtgärder i syfte att säkerställa att den rapportering som lämnas till fullmäktige omfattar såväl verksamhet som ekonomi för regionens samlade verksamheter.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
Granskningsresultat	6
Plan för uppsikt	6
Dialog och kommunikation	10
Upplysningar	12
Prövning utifrån förstärkt uppsiktsplikt	14
Rapportering till fullmäktige	18
Samlad bedömning	20
Rekommendationer	20
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	21

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen 10 kap §§ 3-6 ska regionstyrelsen leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över regionens samlade verksamhet. Styrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan ha inverkan på regionens ekonomiska ställning samt hos fullmäktige göra de framställningar som behövs.

Regionstyrelsen har ett särskilt ansvar för helheten i regionens verksamhet och en viktig del i detta är uppsiktsplikten över övriga verkställande organ. Utifrån reglementet för regionala utvecklingsnämnden skall nämnden årligen bistå med underlag för styrelsens fullgörande av uppsiktsplikten över kommunalförbund samt ett urval av regionens hel- och delägda företag.

Styrelsen får från övriga nämnder och beredningar begära in de upplysningar som de behöver för att fullgöra sitt uppdrag.

I tider av ekonomisk åtstramning blir styrelsens utövande av en aktiv uppsiktsplikt särskilt väsentlig för att minimera risker att anpassningar och förändringsarbeten inte genomförs i den utsträckning som krävs.

Revisionsobjekt i granskningen är regionstyrelsen respektive regionala utvecklingsnämnden.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsens uppsikt sker på ett ändamålsenligt sätt samt med tillräcklig intern kontroll. Vidare är syftet att bedöma om regionala utvecklingsnämndens beredning inom området sker på ett ändamålsenligt sätt.

Revisionsfrågor:

1. Har regionstyrelsen fastställt en plan för hur den ska fullgöra sin uppsikt? Sker rapportering enligt direktiv?
2. Är dialog och kommunikation mellan regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden formaliserad?
3. Begär regionstyrelsen upplysningar från regionens samlade verksamhet och kontrolleras vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?
4. Genomför regionstyrelsen en årlig prövning för regional verksamhet som bedrivs genom aktiebolag?
Fokus på rådande personunion mellan RS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid

prövning utifrån KL 6:9, samt *styrelsens och Regionala utvecklingsnämndens* följsamhet till reglementet i övrigt.

5. Lämnar regionstyrelsen årligen en heltäckande rapportering till fullmäktige från regionens samlade verksamhet?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Följande revisionskriterier används i granskningen av uppsikt:

- Kommunallagen 6:1, 6:6, 6:9
- Reglemente för regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden
- Region Norrbottens ägarstyrningspolicy
- Ägardirektiv för berörda bolag
- Stiftelsestadgar för berörda stiftelser
- Förbundsordningar för berörda förbund

Avgränsning

Granskningen avseende uppsikt avgränsas till att omfatta regionstyrelsens uppsikt över:

- Regionala utvecklingsnämnden
- Patientnämnden
- Regionala kollektivtrafikmyndigheten
- Kommunalförbundet konstmuseer i Norr
- Almi Företagspartner Nord AB
- BD Pop Ab
- Energikontor Norr AB
- Filmpool Nord AB
- Informationsteknik i Norrbotten AB
- Investeringar i Norrbotten AB
- Matlaget i Gällivare AB
- Stiftelsen Åjtte
- Stiftelsen Norrbottensteatern

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentationsgranskning (protokoll, rutiner, riktlinjer, ägardirektiv, förbundsordning), intervjuer/avstämningar med regionstyrelsens ordförande, nämndsordföranden samt berörda tjänstepersoner.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten. Rapporten har kvalitetssäkrats av Bo Rehnberg, certifierad kommunal revisor på PwC.

Granskningsresultat

Plan för uppsikt

Revisionsfråga 1: Har regionstyrelsen fastställt en plan för hur den ska fullgöra sin uppsikt? Sker rapportering enligt direktiv?

lakttagelser

Enligt kommunallagen 10 kap § 1 får fullmäktige i kommuner eller regioner, om det inte i lag eller annan författning anges att angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd, besluta att lämna över skötseln av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ.

Enligt kommunallagen 6 kap § 1 ska styrelsen (i detta fall regionstyrelsen) leda och samordna förvaltningen av kommunens eller regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller regionen är medlem i.

Region Norrbotten har beslutat att lämna över skötseln av vissa av regionens angelägenheter till ett flertal juridiska driftsformer; aktiebolag, stiftelse, ekonomisk förening samt kommunalförbund.

I Regionstyrelsens reglemente fastställt av regionfullmäktige 2021-04-04/15 § 25 framgår under § 1 att regionstyrelsen "Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion). Styrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i helt eller delvis regionägda företag, stiftelser och kommunalförbund."

Vidare framgår i Regionstyrelsens reglemente 3 § att regionstyrelsen ska:

- p. 2 "utöva uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders beslut,"
- p. 9 "kontinuerligt följa verksamheten i övriga nämnder,".

Regionstyrelsens reglemente tydliggör även under § 4 att styrelsen ska:

1. ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som regionen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för regionen.

2. löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 10 kap. 3-6 §§ KL är uppfyllda beträffande de företag och stiftelser regionen äger eller har intresse i.

Regionstyrelsen föreslog 2020-09-15 § 157 fullmäktige att besluta om att fastställa *Riktlinje för regionstyrelsens ledning, styrning och uppföljning*.

I sammanfattningen till beslutet framgår att regionstyrelsen, efter synpunkter i en revisionsrapport om det regionala utvecklingsansvaret, beslutat att uppdra åt regiondirektören att ta fram ett styrdokument med syftet att förtydliga roll- och ansvarsfördelningen mellan styrelsen och regionens övriga nämnder.

Det tydliggörs att riktlinjen inte utgör en ändring över arbetssätt, utan enbart gäller förtydligande över gällande ordning inom området.

Regionfullmäktige beslutade 2020-10-28--29 § 86 att fastställa *Riktlinje för regionstyrelsens ledning, styrning och uppföljning*.

Avsikten med riktlinjen beskrivs vara att förtydliga det lednings- och uppföljningsansvar som ankommer på regionstyrelsen och regionens övriga nämnder enligt vad som är stadgat i kommunallagen och reglementen beslutade av regionfullmäktige.

Områden som behandlas i riktlinjen är ansvarsfördelning mellan styrelse och övriga nämnder, intern kontroll, uppsiktsplikt över kommunalförbund och bolag samt styrelsens lednings-, styrnings- och uppföljningsfunktioner.

I riktlinjen beskrivs att:

“Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela styrelsen. Vid uppsiktsaktiviteter där inte hela styrelsen deltar ska rapportering av väsentlig information ske till hela styrelsen skriftligen. Uppsikten pågår löpande under hela året och omfattar verksamhet och ekonomi. För att fullgöra sin uppgift får styrelsen från övriga nämnder och anställda begära in yttranden och upplysningar.”

För att regionstyrelsen skall anses ha fullgjort sin uppsiktsplikt räcker det således inte att enskilda ledamöter genom personunion eller annan omständighet erhåller information från sådan verksamhet som regionstyrelsen skall utöva uppsikt över. Antingen skall hela regionstyrelsen delta vid aktivitet för uppsiktsansvar, eller så skall rapportering av väsentliga information ske till hela styrelsen skriftligen.

Utifrån sin roll kan styrelsen göra påpekanden och lämna råd/anvisningar till nämnder. Om det är nödvändigt med andra åtgärder får styrelsen föreslå att fullmäktige ska agera.

Riktlinjen tydliggör:

- vilken uppsikt som utövas av regionstyrelsen, samt
- hur denna uppsikt utövas.

De dokument som listas under respektive rubrik nedan skall enligt riktlinjen redovisas löpande till regionstyrelsen som anmälningsärenden.

Uppsiktsplikt över nämnderna

Riktlinjen tydliggör att uppsikten av nämnderna regleras i regionstyrelsens reglemente 5 § 2 p. I den senaste versionen av regionstyrelsens reglemente avser 5 § 2 p fråga om ekonomisk förvaltning. Riktlinjen gör därmed en hänvisning till en paragraf som bytt lydelse.

Vad som sägs i riktlinjen kopplat till uppsikt över nämnderna framgår dock följande:

Regionstyrelsens uppsikt utövas enligt riktlinjen i första hand genom att regionstyrelse tar del av:

- Protokoll från nämndernas sammanträden
- Nämndernas verksamhetsplaner
- Nämndernas delårs- och årsrapporter
- Revisoreernas årliga granskningsrapport för nämndernas verksamhet
- Revisionens fördjupade granskningar inom nämndernas ansvarsområden
- Nämndernas årliga uppföljning av den interna kontrollen
- Information om väsentliga händelser som ges av regiondirektören i dennes rapport till styrelsen

Vår granskning visar att regionstyrelsen *inte* tagit del av samtliga ovanstående dokument som anmälningsärenden. Det finns i vissa fall underlag som återfinns som bilaga i regionstyrelsens protokoll. För den absoluta majoriteten av de dokument som listas ovan kan vi i vår granskning *inte* utläsa att regionstyrelsen tagit del av de listade dokumenten som anmälningsärenden.

Uppsiktsplikt över bolagen

Riktlinjen tydliggör att uppsikten av bolagen regleras i regionstyrelsens reglemente 5 § 1 p. I den senaste versionen av regionstyrelsens reglemente avser 5 § 1 p fråga om medelsförvaltning. Riktlinjen gör därmed en hänvisning till en paragraf i reglementet som bytt lydelse.

Riktlinjen rubriksätter uppsikten inom det område som är kopplat till reglementet som uppsikt av *bolagen*. I reglementet framgår dock att styrelsen ska ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de *företag och stiftelser* som regionen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för regionen.

Riktlinjen lämnar en fortsatt snävare avgränsning än vad reglementet gör inom den uppsikt som skall ske utifrån regionstyrelsens reglemente. Riktlinjen beskriver att styrelsen enligt kommunallagen har den formella uppsiktsplikten över bolagen (inte

företagen som reglementet talar om). Vidare beskriver riktlinjen att uppsikten över bolagen i första hand utövas genom att regionstyrelsen tar del av:

- Protokoll från bolagens bolagsstämmor och ägarsamråd
- Bolagens verksamhetsplaner och budget
- Bolagens delårs- och årsredovisningar
- Revisorernas årliga granskningsrapport
- Regionala utvecklingsnämndens granskningar

Riktlinjen är enligt regionstyrelsen upprättad för att formalisera den uppsikt som i praktiken genomförs. Riktlinjen hänvisar till regionstyrelsens reglemente där även uppsikt över andra företagsformer än bara bolag regleras. De dokument som riktlinjen tydliggör utgör grund för regionstyrelsens uppsikt rör dock endast företag som bedrivs i aktiebolagsform (bolag). Riktlinjen formaliserar inte hur uppsikt över företagsformen stiftelse skall ske.

Vår granskning visar att regionstyrelsen *inte* tagit del av samtliga ovanstående dokument som anmälningsärenden. Det finns i enstaka fall underlag som återfinns som bilaga i regionstyrelsens protokoll. För den absoluta majoriteten av de dokument som listas ovan kan vi i vår granskning *inte* utläsa att regionstyrelsen tagit del av de listade dokumenten som anmälningsärenden.

Uppsiktsplikt över kommunalförbunden

Riktlinjen tydliggör att uppsikten av kommunalförbunden regleras i regionstyrelsens reglemente 2 §. I den senaste versionen av regionstyrelsens reglemente avser 2 § regionstyrelsens lednings- och styrfunktion i fråga om ledning och samordning mellan nämnderna. Riktlinjen gör därmed en hänvisning till en paragraf i reglementet som bytt lydelse.

Vad gäller uppsikt över kommunalförbund och samordningsförbund utövas denna enligt riktlinjen i första hand genom att regionstyrelsen tar del av:

- Förbundens verksamhetsplaner och budget
- Förbundens årsredovisningar
- Revisorernas årliga granskningsrapport
- Regionala utvecklingsnämndens granskningar av Regionala kollektivtrafikmyndighetens och Konstmuseum i Norrs verksamhet

Vår granskning visar att regionstyrelsen *inte* tagit del av samtliga ovanstående dokument som anmälningsärenden. Det finns i enstaka fall underlag som återfinns som bilaga i regionstyrelsens protokoll. För den absoluta majoriteten av de dokument som listas ovan kan vi i vår granskning *inte* utläsa att regionstyrelsen tagit del av de listade dokumenten som anmälningsärenden.

Avslutningsvis kan vi konstatera att det vid intervjuer med företrädare för regionstyrelsen samt regionala utvecklingsnämnden framhålls att utvecklingsområde för framtiden rör att

tydliggöra formerna för vilka underlag som skall delges regionstyrelsen kontra regionala utvecklingsnämnden, inte minst vad gäller nämndens beredning av ärendena till styrelsen för styrelsens fullgörande av uppsiktsplikten.

Bedömning

Revisionsfråga 1: Har regionstyrelsen fastställt en plan för hur den ska fullgöra sin uppsikt? Sker rapportering enligt direktiv?

Delvis.

Regionstyrelsen har utarbetat en plan för fullgörandet av sin uppsikt som överlämnats för beslut och antagande till regionfullmäktige. Riktlinjen tydliggör dock inte hur formerna för uppsikt skall formaliseras för all kommunal angelägenhet som bedrivs av annan juridisk person än Regionen. Detta eftersom Riktlinjen inte på ett tydligt sätt omfattar stiftelser eller föreningar. I sammanhanget noterar vi även att Riktlinjen gör vissa felaktiga hänvisningar till paragrafer i Regionstyrelsens reglemente. Vår bedömning är att det bör ske en harmonisering mellan reglemente och Riktlinje så att hänvisningarna enkelt går att följa.

Vår granskning visar att vissa dokument, främst från nämnderna, redovisas som anmälningsärenden till Regionstyrelsen. För kommunal angelägenhet som överlämnats till annan juridisk person kan vår granskning inte styrka att de dokument som föreskrivs redovisats till Regionstyrelsen som anmälningsärenden.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därmed rör att:

- Säkerställa att aktuell riktlinje omfattar all sådan kommunal angelägenhet som överlämnats till annan juridisk person.
- Att uppdatera hänvisningarna i riktlinjen till aktuella paragrafer i regionstyrelsens reglemente.
- Att säkerställa följsamhet till de krav som följer av riktlinjen avseende vilka dokument som redovisas till Regionstyrelsen i fråga om anmälningsärenden.

Dialog och kommunikation

Revisionsfråga 2: Är dialog och kommunikation mellan regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden formaliserad?

lakttagelser

I Regionstyrelsens protokoll 1 § framgår att:

- Styrelsen är Region Norrbottens ledande politiska förvaltningsorgan.
- Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion).
- Styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på regionens utveckling och ekonomiska ställning, arbeta med jämställdhet och mångfald ur ett regionalt

perspektiv och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till fullmäktige (uppföljningsfunktion).

- Den har ett övergripande ansvar för regionens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning”.

Regionstyrelsens reglemente tydliggör även under § 4 att styrelsen ska

- 1. ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som regionen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för regionen.

Vidare framgår i Regionstyrelsens reglemente 3 § att regionstyrelsen ska:

- p. 2 “utöva uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders beslut,“
- p. 8 “hos fullmäktige, övriga nämnder och andra myndigheter göra de framställningar som behövs”
- p. 9 “kontinuerligt följa verksamheten i övriga nämnder,.”

Under rubriken Information och samråd § 20 i Regionstyrelsens reglemente framgår att:

- Styrelsen, nämnderna och regionråd respektive oppositionsråd ska i möjligaste mån från nämnd erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.
- Nämnderna ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör styrelsens eller annan nämnds verksamhet.
- Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Styrelsen beslutar om formerna för samrådet.

För Regionstyrelsens ordförande gäller särskilt enligt § 30 att denna skall:

- främja samverkan mellan styrelsen, regionens övriga nämnder och fullmäktige.

I Regionala Utvecklingsnämndens reglemente 3 § framgår att “Nämnden bör samråda med regionstyrelsen innan beslut fattas i fråga som kan inverka på regionens utveckling eller ekonomiska ställning.”

För Regionala Utvecklingsnämndens ordförande gäller särskilt enligt § 18 att denna skall:

- främja samverkan mellan styrelsen, regionens övriga nämnder och fullmäktige.

Vid intervjuer med ordförande i regionstyrelsen respektive regionala utvecklingsnämnden framhålls att den styrning för kommunikation och dialog som finns inom området i huvudsak är den som regleras i respektive reglemente för styrelsen och nämnden. Det finns ingen formaliserad process där nämnden rapporterar till styrelsen

annat än inom ramen för underlag till delårsrapport- och årsredovisningen. Det framhålls vid intervjuerna att styrelsen kan följa nämndens verksamhet genom nämndernas protokoll. Vid intervjuer framhålls att det i praktiken finns personsamband mellan ledamöter i nämnd och styrelse, samtidigt som det tydliggörs att detta inte bedöms fylla kravnivåerna för en formaliserad rapportering och utövande av uppsikt.

Utvecklingsområde för framtiden framhålls vid våra intervjuer vara att analysera hur formerna för löpande rapportering och kommunikation kan stärkas mellan nämnden och styrelsen.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Är dialog och kommunikation mellan regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden formaliserad?

Delvis.

Vår bedömning baseras på att rapporteringen är formaliserad mellan regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden. Rapporteringen sker inom ramen för delårsrapport och årsredovisningar. Vidare kan styrelsen följa nämndens verksamhet genom nämndens protokoll.

Det finns dock inte någon formaliserad process för löpande dialog och systematisk kommunikation mellan nämnden och styrelsen. Vid intervjuer framhålls detta vara ett utvecklingsområde från såväl regionstyrelsens ordförande som nämndens ordförande.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför rör att:

- analysera hur formerna för dialog och kommunikation kan formaliseras mellan nämnden och styrelsen.

Upplýsingar

Revisionsfråga 3: Begär regionstyrelsen upplýsingar från regionens samlade verksamhet och kontrolleras vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?

lakttagelser

Som vi kunnat konstatera under revisionsfråga 1 i denna rapport framgår i den av fullmäktige fastställda riktlinjen för regionstyrelsens ledning, styrning och uppföljning vilken rapportering/vilka upplýsingar som regionstyrelsen skall erhålla från regionens samlade verksamhet. Riktlinjen tydliggör att:

“Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela styrelsen. Vid uppsiktsaktiviteter där inte hela styrelsen deltar ska rapportering av väsentlig information ske till hela styrelsen skriftligen. Uppsikten pågår löpande under hela året och omfattar verksamhet och ekonomi. För att fullgöra sin uppgift får styrelsen från övriga nämnder och anställda begära in yttranden och upplýsingar.”

Riktlinjen tydliggör:

- vilken uppsikt som utövas av regionstyrelsen, samt
- hur denna uppsikt utövas.

De dokument som listas under respektive rubrik i riktlinjen skall enligt riktlinjen redovisas löpande till regionstyrelsen som anmälningsärenden. Som vi kunnat konstatera under revisionsfråga 1 finns brister i följsamhet till riktlinjen.

Utifrån den rapportering som regionstyrelsen erhåller från regionens samlade verksamheter kan styrelsen, om det finns skäl, göra påpekanden och lämna råd/anvisningar. Om det är nödvändigt med andra åtgärder får styrelsen föreslå att fullmäktige ska agera.

Vid regionstyrelsens sammanträde 2021-03-03 § 39 behandlade regionstyrelsen Årsredovisning för Region Norrbotten 2020. Utifrån den samlade rapporteringen föreslog regionstyrelsen regionfullmäktige att "Godkänna årsredovisning Region Norrbotten 2020". Som vi kommer kunna se under revisionsfråga 5 i denna rapport (se nedan) fanns brister främst vad gäller vilken verksamhetsmässig rapportering som fullmäktige erhöll för bolag, stiftelser, föreningar och förbund. Vi kan därmed inte styrka att regionstyrelsen säkerställt att denne erhållit upplysningar från regionens samlade verksamhet för att sedan kunna rapportera detta till regionfullmäktige.

Vid regionstyrelsens sammanträde 2021-10-06 § 199 behandlade regionstyrelsen Delårsrapport för Region Norrbotten 2021. Regionstyrelsen föreslog regionfullmäktige besluta att Region Norrbottens delårsrapport per augusti 2021 godkänns. Som vi kommer kunna se under revisionsfråga 5 i denna rapport (se nedan) fanns brister främst vad gäller vilken verksamhetsmässig rapportering som fullmäktige erhöll för bolag, stiftelser, föreningar och förbund. Vi kan därmed inte styrka att regionstyrelsen säkerställt att denne erhållit upplysningar från regionens samlade verksamhet för att sedan kunna rapportera detta till regionfullmäktige.

Vid intervju med företrädare för regionstyrelsen framhålls att formerna för vilket underlag som regionstyrelsen erhåller genom upplysningar eller liknande från regionens samlade verksamheter är ett utvecklingsområde för framtiden. Vid intervju framhålls att utveckling inom området även bedöms kunna stärka formerna för regionstyrelsen att göra påpekanden och lämna råd/anvisningar. Det skulle även stärka regionstyrelsens möjlighet att, om det är nödvändigt med andra åtgärder, föreslå fullmäktige att agera.

Bedömning

Revisionsfråga 3: Begär regionstyrelsen upplysningar från regionens samlade verksamhet och kontrolleras vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?

Delvis.

Vår bedömning baseras på att det finns en struktur utifrån riktlinjen för regionstyrelsens ledning, styrning och uppföljning gällande hur regionstyrelsen skall erhålla upplysningar

från regionens samlade verksamhet. Vår granskning visar dock att regionstyrelsen inte tydliggjort/säkerställt att dessa upplysningar i praktiken når Regionstyrelsen. Regionstyrelsen har inte begärt ytterligare rapportering i de fall rapporteringen uteblivit. Detta innebär även att vi har svårt att bedöma om Regionstyrelsen kontrollerat vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning för regionens samlade verksamhet.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför rör att:

- stärka formerna för hur Regionstyrelsen erhåller upplysningar från regionens samlade verksamhet.
- Ovan anser vi vara viktigt inte minst för möjligheten att stärka formerna för Regionstyrelsen att göra påpekanden och lämna råd/anvisningar samt, om det är nödvändigt med andra åtgärder, föreslå att fullmäktige ska agera.

Prövning utifrån förstärkt uppsiktsplikt

Revisionsfråga 4: Genomför regionstyrelsen en årlig prövning för regional verksamhet som bedrivs genom aktiebolag?

Fokus på rådande personunion mellan RS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9, samt styrelsens följsamhet till reglementet i övrigt

lakttagelser

Enligt kommunallagen 6 kap. 9 § framgår att styrelsen i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § ska pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt regionstyrelsens reglemente 4 § p. 3 framgår att regionstyrelsen årligen, senast den 30 maj i beslut ska pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som regionen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med de fastställda kommunala ändamålen och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige snarast. Finner styrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt riktlinjen för regionstyrelsens ledning, styrning och uppföljning tydliggörs regionala utvecklingsnämndens roll i regionstyrelsens uppsiktsplikt. Riktlinjen hänvisar till nämndens reglemente 1 § 2 st där det framgår att "Nämnden ska ha uppsikt över regional verksamhet som bedrivs i region- och kommunägda företag, stiftelser och kommunalförbund."

Riktlinjen tydliggör sedan att den uppsikt över bolag som regionala utvecklingsnämnden ålagts i sitt reglemente innebär att nämnden innehar ett praktiskt, beredande, ansvar. Nämnden ska granska den verksamhet som bolagen bedrivit under föregående kalenderår och därefter lämna förslag till styrelsen som har att fatta beslut om den

verksamhet som bolagen bedrivit har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Vid RUNs sammanträde 2021-06-02 § 72 tog nämnden beslut att föreslå regionstyrelsen att besluta:

- Att verksamheten i det delägda bolaget BD Pop AB under 2020 bedrivits i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och befogenheter.
- Att verksamheten i det delägda bolaget Energikontor Norr AB under 2020 bedrivits i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och befogenheter.
- Att verksamheten i det delägda bolaget FilmPool Nord AB under 2020 bedrivits i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och befogenheter.
- Att verksamheten i det delägda bolaget InformationsTeknik i Norrbotten AB under 2020 bedrivits i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och befogenheter.
- Att verksamheten i det delägda bolaget Investeringar i Norrbotten AB under 2020 bedrivits i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och befogenheter.
- Att verksamheten i det delägda bolaget Almi Nord Företagspartner AB under 2020 bedrivits i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och befogenheter.

Vid regionstyrelsens sammanträde 2021-06-10 § beslutar regionstyrelsen utifrån RUNs beslutsförslag.

I fråga om skötsel som lämnats över av en kommunal angelägenhet till en juridisk person finns utöver ovan redovisade bolag även Matlaget i Gällivare AB, som Region Norrbotten äger tillsammans med Gällivare kommun.

Regionstyrelsen beslutade vid sitt sammanträde 2021-05-05 § 111 att verksamheten i det delägda bolaget Matlaget i Gällivare AB under 2020 bedrivits i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och befogenheter.

Enligt Regionala Utvecklingsnämndens reglemente 4 § har nämnden ej krav att bistå med underlag för styrelsens fullgörande av uppsiktsplikten för Matlaget i Gällivare AB. Utifrån detta har nämnden ej heller berett underlag inför styrelsens beslut kopplat till kommunallagen 6:9 för Matlaget i Gällivare AB, vilket alltså är helt i linje med vad som ankommer på nämnden utifrån reglementet.

Jävsprövning vid tillämpning av KL 6:9

Om ett ärende hos en nämnd berör ett aktiebolag där kommunen eller regionen äger minst hälften av aktierna eller en stiftelse där kommunen eller regionen utser minst hälften av styrelseledamöterna, ska den som handlägger ärendet inte anses jävig enligt 28 § 2 eller 5 enbart på grund av att han eller hon är ställföreträdare för bolaget eller stiftelsen eller på något annat sätt är knuten dit."

Hänvisningen till 6:28 § 2 eller 5 avser ställföreträdarjäv och delikatessjäv. Kommunallagen har således möjliggjort dubbla engagemang för ledamöter. Bolagen

anses vara en del av den kommunala förvaltningen och jäv ska därför inte anses föreligga enbart för att ledamoten i kommunstyrelsen också är styrelseledamot. Rent formellt kan det således inte krävas att ledamöter anmäler jäv i den situation som beskrivs om regionen eller kommunen äger minst hälften av aktierna. Därutöver kan det givetvis även ske att ledamöter anmäler jäv av andra anledningar än ställföreträdarjäv och delikatessjäv.

Vid regionala utvecklingsnämndens beredning av ärendet 2021-06-02 § 72 gällande regionstyrelsens prövning utifrån KL 6:9 satt ett antal ledamöter i regionala utvecklingsnämnden som tillika hade en position som ledamot i styrelsen i bolag där Region Norrbotten lämnat över skötseln av en kommunal angelägenhet.

Vår granskning visar att en ledamot i Regionala Utvecklingsnämnden deltog i beslutet att föreslå regionstyrelsens att besluta att verksamheten i ett delägt bolag under 2020 bedrivits i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och befogenheter där ledamoten tillika var styrelseledamot. I det aktuella fallet gällde ärendet ett bolag där regionen inte äger minst hälften av aktierna, vilket innebär att det för ledamoten uppstår en jävsituation och skall anmäla jäv. Vår granskning kan inte styrka att ledamoten anmälde jäv trots att beslutet avsåg ett sådant bolag där ledamoten i fråga innehade rollen som styrelseledamot under år 2020.

Vid Regionstyrelsen sammanträde 2021-06-09 § 111 gällande regionstyrelsens prövning utifrån KL 6:9 satt åtminstone en ledamot i regionstyrelsen som tillika hade en styrelseposition i bolag där Region Norrbotten lämnat över skötseln av en kommunal angelägenhet. Vår granskning visar att denna ledamot i Regionstyrelsen deltog i beslutet att verksamheten i ett delägt bolag under 2020 bedrivits i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och befogenheter. Vår granskning kan inte styrka att ledamoten i fråga anmält jäv trots att beslutet avsåg ett sådant bolag där ledamoten i fråga innehade rollen som styrelseledamot under år 2020.

I sammanhanget skall tydliggöras att båda ovanstående händelser berör samma ledamot i dennes roll i såväl nämnd som styrelse. Båda händelserna berör nämndens beredning av ärendet samt styrelsens beslut om samma bolag.

Utöver vad som nämns ovan anmälde en ledamot i regionstyrelsen jäv vid regionstyrelsens sammanträde 2021-05-05 § 111 vid prövning av Matlaget i Gällivare AB. Vid dialog med ledamoten hänvisas till att anmälan och jäv skedde då ledamoten tillika sitter i ledningsfunktion i Gällivare kommun som äger bolaget tillsammans med Region Norrbotten. Utifrån ledningsroll i Gällivare kommun hade ledamot deltagit i diskussion och beslut kopplat till bolaget vilket föranledde ledamoten att avstå vid prövning utifrån KL 6:9 för bolaget.

Bedömning

Revisionsfråga 4: Genomför regionstyrelsen en årlig prövning för regional verksamhet som bedrivs genom aktiebolag?

Fokus på rådande personunion mellan RS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9, samt styrelsens och Regionala Utvecklingsnämndens följsamhet till reglementet i övrigt

Uppfyllt.

Vår granskning kan styrka att regionstyrelsen under år 2021 genomfört årlig prövning av regional verksamhet som bedrivs genom aktiebolag utifrån de krav som råder i KL 6:9. Besluten togs 2021-05-05 samt 2021-06-10.

Ett antal prövningar skedde dock efter de krav som följer av reglementet där fullmäktige angivit att styrelsens prövning utifrån kommunallagen 6:9 skall ske senast den 30 maj.

Vår granskning kan styrka att Regionala Utvecklingsnämnden följt kravet i reglementet samt i Riktlinjen för ledning, styrning och uppföljning gällande att granska den verksamhet som bolagen bedrivit under föregående kalenderår och därefter lämna förslag till styrelsen som har att fatta beslut om den verksamhet som bolagen bedrivit har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Avslutningsvis noterar vi särskilt att det både vid beslut i Regionala Utvecklingsnämnden som i Regionstyrelsen förekommit att ledamot deltagit i beslut för bolag där ledamoten tillika innehåft styrelseuppdrag i de bolag som beslutet avsåg. Detta trots att Region Norrbotten inte äger minst hälften av aktierna, vilket gör att ledamotens deltagande i beslutet omfattas av jävsreglerna.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför rör:

- Att Regionstyrelsen vidtar åtgärder i syfte att säkerställa att all prövning utifrån kommunallagen 6:9 sker i enlighet med den tidsram som fullmäktige beslutat om i styrelsens reglemente.
- Att både nämnd och styrelse vidtar aktiva åtgärder i syfte att säkerställa att det sker en tydlig prövning av jäv när prövning skall ske av sådan verksamhet där ledamöter i styrelse och nämnd tillika har ett engagemang.

Rapportering till fullmäktige

Revisionsfråga 5: Lämnar regionstyrelsen årligen en heltäckande rapportering till fullmäktige från regionens samlade verksamhet?

lakttagelser

I Regionstyrelsens reglemente 8 § framgår att styrelsen två gånger per år ska rapportera till fullmäktige hur samtliga regionens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I Region Norrbottens årsredovisning 2020 som avlämnas av Regionstyrelsen framgår information för respektive nämnd.

Därutöver framgår information om vilket uppdrag som respektive juridisk person har som bedriver kommunal angelägenhet utifrån kommunallagen 10 kap § 1.

Den rapportering som i praktiken lämnats för bolag, stiftelser och förbund fokuserar *inte* på verksamhetsmässiga mål, hur verksamheten bedrivits under året. Inte heller framgår någon annan information om utvecklingen av verksamheten. Den verksamhetsrapportering som lämnas gällande verksamhetsmässig utveckling mot bakgrund av fastlagda mål sker i huvudsak endast kopplat mot regionens nämnder. För övriga verksamheter i form av bolag, stiftelser och förbund framgår endast delar av det fastlagda ändamålet med verksamheten, inte hur utvecklingen sett ut i relation mot verksamhetsmål.

I årsredovisningen återfinns ekonomisk rapportering för:

- Regionala utvecklingsnämnden
- Patientnämnden
- Regionala kollektivtrafikmyndigheten
- Almi Företagspartner Nord AB
- BD Pop Ab
- Energikontor Norr AB
- Filmpool Nord AB
- Informationsteknik i Norrbotten AB
- Investeringar i Norrbotten AB
- Matlaget i Gällivare AB
- Stiftelsen Norrbottensteatern

I årsredovisningen återfinns *inte* ekonomisk rapportering för:

- Kommunalförbundet konstmuseer i Norr
- Stiftelsen Åjtte

Vad som sägs ovan kopplat till regionstyrelsens rapportering till regionfullmäktige i årsredovisningen gäller även i fråga om regionstyrelsens rapportering till regionfullmäktige genom delårsrapport per augusti 2021.

I sammanhanget har vi som referens även granskat årsredovisning 2019 samt årsredovisning 2018. Detta för att se om coronapandemins effekter kan ha föranlett skillnad i vilken omfattning och inriktning som rapportering skett från regionstyrelsen till regionfullmäktige för ovan verksamheter. I fråga om rapportering för bolag, stiftelser och förbund framgår ingen skillnad mellan åren. Den rapportering som lämnas avser i huvudsak en kortare beskrivning över de ändamål/verksamhetsinnehåll som finns, och påminner i stort om den rapportering som lämnas till regionfullmäktige av regionstyrelsen under år 2021. Det lämnas ingen verksamhetsrapportering sett till verksamhetsmål. Däremot framgår viss ekonomisk rapportering för de flesta verksamheterna.

Bedömning

Revisionsfråga 5: Lämnar regionstyrelsen årligen en heltäckande rapportering till fullmäktige från regionens samlade verksamhet?

Delvis.

Vår bedömning är att regionstyrelsen rapporterar i enlighet med kraven i reglementet (verksamhet och ekonomi) för regionala utvecklingsnämnden samt patientnämnden.

Vår bedömning baseras i övrigt på att regionstyrelsens rapportering till fullmäktige avseende de juridiska personer som utgör avgränsningen för denna granskning vare sig i årsredovisning 2020 eller i delårsrapport 2021, utifrån kraven i regionstyrelsens reglemente 8 §, rapporterar verksamhetsmässig utveckling mot bakgrund av fastlagda mål. Den rapportering som lämnas sker istället kopplat till den ekonomiska ställningen under budgetåret. Vad gäller ekonomisk rapportering framgår sådan ej för Kommunalförbundet Konstmuseer i Norr samt Stiftelsen Åjtte.

Vår bedömning är att den rapportering som regionstyrelsen lämnar till regionfullmäktige endast delvis är heltäckande utifrån kraven i reglementet. Bristen på verksamhetsrapportering inom vissa områden innebär att den ekonomiska rapportering som lämnas inte går att värdera i relation till måluppfyllelse för de juridiska personernas verksamhet.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför rör att:

- snarast vidta åtgärder i syfte att säkerställa att den rapportering som lämnas till fullmäktige omfattar såväl verksamhet som ekonomi för regionens samlade verksamheter.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Norrbotten genomfört en granskning av regionstyrelsens uppsikt samt regionala utvecklingsnämndens beredning inom området. Granskningens syfte har varit att bedöma om regionstyrelsens uppsikt sker på ett ändamålsenligt sätt samt med tillräcklig intern kontroll. Vidare har syftet varit att bedöma om regionala utvecklingsnämndens beredning inom området sker på ett ändamålsenligt sätt.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionstyrelsens uppsikt sker på ett *inte helt* ändamålsenligt sätt samt med en *inte helt* tillräcklig intern kontroll.

Vidare är vår bedömning att regionala utvecklingsnämndens beredning inom området sker på ett *i allt väsentligt* ändamålsenligt sätt.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Att Regionstyrelsen erhåller de anmälningsärenden som denne skall erhålla utifrån fullmäktiges styrning.
- Att Regionstyrelsen vidtar åtgärder i syfte att säkerställa att all prövning utifrån kommunallagen 6:9 sker i enlighet med den tidsram som fullmäktige beslutat om i styrelsens reglemente.
- Att både Regionstyrelsen samt Regionala Utvecklingsnämnden vidtar aktiva åtgärder i syfte att säkerställa att det sker en tydlig prövning av jäv när prövning skall ske av sådan verksamhet där ledamöter i styrelse och nämnd tillika har ett engagemang.
- Att Regionstyrelsen snarast vidtar åtgärder i syfte att säkerställa att den rapportering som lämnas till fullmäktige omfattar såväl verksamhet som ekonomi för regionens samlade verksamheter.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
1. Har regionstyrelsen fastställt en plan för hur den ska fullgöra sin uppsikt? Sker rapportering enligt direktiv?	Delvis Regionstyrelsen har utarbetat en plan för fullgörandet av sin uppsikt som överlämnats för beslut och antagande till regionfullmäktige. Riktlinjen tydliggör dock inte hur formerna för uppsikt skall formaliseras för all kommunal angelägenhet som bedrivs av annan juridisk person än Regionen.

---

2. Är dialog och kommunikation mellan regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden formaliserad?

Delvis

Vår bedömning baseras på att rapporteringen är formaliserad mellan regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden. Rapporteringen sker inom ramen för delårsrapport och årsredovisningar. Vidare kan styrelsen följa nämndens verksamhet genom nämndens protokoll.

Det finns dock inte någon formaliserad process för löpande dialog och systematisk kommunikation mellan nämnden och styrelsen. Vid intervjuer framhålls detta vara ett utvecklingsområde från såväl regionstyrelsens ordförande som nämndens ordförande.

---

3. Begär regionstyrelsen upplysningar från regionens samlade verksamhet och kontrolleras vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?

Delvis

Vår bedömning baseras på att det finns en struktur utifrån riktlinjen för regionstyrelsens ledning, styrning och uppföljning gällande hur regionstyrelsen skall erhålla upplysningar från regionens samlade verksamhet. Vår granskning visar dock att regionstyrelsen inte tydliggjort/säkerställt att dessa upplysningar i praktiken når Regionstyrelsen.

Regionstyrelsen har inte begärt ytterligare rapportering i de fall rapporteringen uteblivit. Detta innebär även att vi har svårt att bedöma om Regionstyrelsen kontrollerat vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning för regionens samlade verksamhet.

---

4. Genomför regionstyrelsen en årlig prövning för regional verksamhet som bedrivs genom aktiebolag?
Fokus på rådande personunion mellan RS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9, samt styrelsens följsamhet till reglementet i övrigt.

Ja
Vår granskning kan styrka att regionstyrelsen under år 2021 genomfört årlig prövning av regional verksamhet som bedrivs genom aktiebolag utifrån de krav som råder i KL 6:9. Besluten togs 2021-05-05 samt 2021-06-10. Vår granskning kan styrka att Regionala Utvecklingsnämnden följt kravet i reglementet samt i Riktlinjen för ledning, styrning och uppföljning gällande att granska den verksamhet som bolagen bedrivit under föregående kalenderår och därefter lämna förslag till styrelsen som har att fatta beslut om den verksamhet som bolagen bedrivit har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

---

5. Lämnar regionstyrelsen årligen en heltäckande rapportering till fullmäktige från regionens samlade verksamhet?

Delvis
Vår bedömning är att regionstyrelsen rapporterar i enlighet med kraven i reglementet (verksamhet och ekonomi) för regionala utvecklingsnämnden samt patientnämnden. Vår bedömning är att den rapportering som regionstyrelsen lämnar till regionfullmäktige i övrigt endast delvis är heltäckande utifrån kraven i reglementet. Bristen på verksamhetsrapportering inom vissa områden innebär att den ekonomiska rapportering som lämnas inte går att värdera i relation till måluppfyllelse för de juridiska personernas verksamhet.

2022-02-15

Kristian Damlin

Erik Jansen

Certifierad kommunal revisor

Certifierad kommunal revisor

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Region Norrbotten enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2021-05-19. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.